

הצבת תנאים לכוח השיטור החדש בעזה

03.08.2026 | ד"ר עדי שורץ written by

עיקרי הדברים

- בדיקת הרקע של כ-5,000 המועמדים לכוח השיטור החדש בעזה מתמקדת, ככל הידוע, בזיקה לחמאס ובסיכון הביטחוני הנשקף מהם. זהו תנאי הכרחי, אך לא מספיק.
- העברת עזתים ממקום למקום, הלבשתם במדים והפקדת נשק בידיהם לא ייצרו כוח חדש באמת, כל עוד יחסם לישראל ותפיסתם את ייעודו של הנשק לא השתנו.
- אין לחמש מועמד שאינו מכיר בעזה כביתו הקבוע, אינו מוותר על תביעת ה"שיבה" לישראל ואינו מתחייב לסיום הסכסוך ולדו-קיום בשלום עם ישראל.
- מועמד הרשום באונר"א כ"פליט פלסטיני" יידרש לא רק להצהיר על שינוי בעמדתו, אלא גם לעגן אותו במעשים: לוותר על תעודת הפליט, לבקש את מחיקתו מרשימות אונר"א ולקבל תעודת תושב עזה.
- אם המועמדים יסרבו לתנאים האלה, אין להקל אותם רק כדי לעמוד במכסת הגיוס. עצם הסירוב הוא ממצא חשוב שמקבלי ההחלטות צריכים להביא בחשבון.

מבוא

מועצת השלום השלימה את בדיקתם של כ-5,000 עזתים המיועדים למחזור הראשון של כוח שיטור פלסטיני חדש. יותר מ-200 אלף איש הגישו מועמדות. [1] חלק מההכשרה צפוי להיערך מחוץ לרצועה, וגופי הביטחון בישראל מסרו, ככל הנראה, מידע ששימש לבדיקת המועמדים.

ברור שאין לאפשר לאנשי חמאס להשתלב בכוח. ואולם, העובדה שלא נמצא קשר ארגוני מוכח בין מועמד לחמאס עדיין אינה מלמדת שהוא מקבל את קיומה של ישראל, מוותר על המשך המאבק בה או יימנע בעתיד מלהפנות את נשקו נגדה.

הבעיה אינה מסתכמת בשיוך ארגוני. במשך עשרות שנים הוטמעה בעזה התפיסה שמלחמת 1948 טרם הסתיימה, שתושבי הרצועה הם "פליטים" השוהים בה זמנית ושיעדם הסופי הוא "שיבה" לישראל. כוח שיגויס בלי לשנות את התפיסה הזאת עשוי לשאת שם חדש ולפעול תחת פיקוד חדש, אך הוא לא ישרת עתיד מדיני אחר.

הסינון הביטחוני נועד לברר אם המועמד השתייך לארגון עויין. לצד זאת נדרשת גם בדיקה מהותית יותר: איזו מטרה אמור לשרת הנשק שיופקד בידיו.

מי שמבקש לקבל סמכות חמושה בעזה שלאחר המלחמה חייב לבחור בין שתי תפיסות שאינן מתיישבות זו עם זו: האם הוא רואה בעצמו פליט השוהה בעזה זמנית וממתין לשיבה לישראל, או תושב קבע המבקש לבנות את עתידו ברצועה.

המלצות לממשלת ישראל

1. לקבוע תנאי סף מדיניים להסכמה ישראלית

על הקבינט לקבוע כי ישראל לא תסכים להכשרתו, למימונו, להצבתו או לחימושו של שוטר, אלא לאחר שיחתום מול מצלמה על הצהרה מחייבת שלפיה:

- עזה היא ביתו הקבוע;
 - אין לו תביעה לשיבה לישראל, והוא אינו תובע זכות כזאת מתוקף היותו צאצא לפליטים;
 - הוא דוחה את הסיסמה "מהנהר עד הים" וכל תוכנית אחרת שמשמעותה חיסולה של מדינת ישראל;
 - הוא מקבל את קיומה של ישראל ומתחייב לסיום הסכסוך ולדו-קיום עמה בשלום;
 - הוא לא יצטרף לארגון הפועל נגד ישראל ולא יתמוך בו או יסייע לו.
- ההצהרה לא תהיה מעשה סמלי וחד-פעמי, אלא תנאי מחייב לקבלה לשירות ולהמשך השירות, וכן לקבלת שכר, לקידום ולהחזקת נשק.

2. לזהות את המועמדים הרשומים באונר"א

ישראל ומועצת השלום צריכות לברר מי מהמועמדים רשום כ"פליט פלסטיני". רישום זה אינו פרט טכני בלבד. הוא מבטא את הטענה שעזה אינה בית קבוע ומשמר את תביעת השיבה לישראל.

3. להתנות את השירות בויתור מתועד על מעמד הפליט

לפני שיתקבל לשירות, כל מועמד הרשום באונר"א יידרש:

- למסור למועצת השלום את תעודת הפליט שלו, כדי שתבוטל או תושמד בהליך מתועד;
- להצהיר כי אינו רואה עוד בעצמו "פליט פלסטיני" וכי לא יבקש בעתיד לחדש את המעמד;
- לפנות בכתב למטה אונר"א ולבקש להסיר אותו ואת בני משפחתו מרשימות הפליטים;
- להציג אישור שאונר"א קיבלה את פנייתו, גם אם טרם השיבה עליה;
- לקבל ממועצת השלום תעודת "תושב עזה", שתגדיר את עזה כ־? ולא את ישראל כ־? כביתו הקבוע.

גם בני משפחה יידרשו למסור הצהרה דומה.

4. להציב קו אדום ישראלי

על ישראל להבהיר למועצת השלום כי אמינותו של הכוח חשובה מהעמידה ביעד מספרי. אם רק מקצת המועמדים יקבלו את התנאים, יש להקים כוח מצומצם שיורכב מהם בלבד. אם אף מועמד לא יקבל אותם, אין להסכים בשלב זה לחימושו של כוח שיטור עזתי.

תוצאה כזאת לא תעיד על כישלון בתהליך הסינון, אלא על כך שהשינוי המדיני הנדרש עדיין לא התרחש. הורדת הרף רק תזרז את העימות הבא, ותעניק למי שישתתפו בו נשק, שכר והכשרה.

סיכום

מדים חדשים אינם יוצרים תפיסה מדינית חדשה. מסירת נשק לעזתים שאינם מקבלים את עזה כביתם הקבוע ואינם מוותרים על רעיון השיבה לישראל תסתכם בהעברת נשק מקבוצה פלסטינית עוינת אחת לאחרת. משום כך, ההתנערות מתפיסת הפליטות הנצחית וההתחייבות לסיום הסכסוך חייבות להקדים את מסירת הנשק.

המבחן אינו רק אם המועמד השתייך בעבר לחמאס. המבחן האמיתי הוא אם הוא מוכן להתחייב היום [?] בפומבי ובמעשים [?] לעתיד קבוע בעזה ולסיום הסכסוך עם ישראל. בשל כך, על ישראל להתנות את הסכמתה להכשרת הכוח ולחימושו בהתנערות פומבית ומתועדת מתפיסת הפליטות הנצחית, בהכרה בעזה כבית קבע ובהתחייבות לסיום הסכסוך.

[1]

<https://www.timesofisrael.com/vetting-of-first-5000-cadets-for-gaza-police-force-complete-says-official>

*הדעות המובעות בפרסומי מכון משגב הן על דעת המחברים בלבד.